

1. מבוא

המוסדות וסדרי השלטון הדמוקרטיים מונים: בחירות דמוקרטיות, שלטון חוק, הפרדת רשויות, קבלת החלטות על-פי רוב, ושוויון פוליטי ומשפטי. אך בעיקרה הדמוקרטיה היא מערכת של ערכים, עקרונות ואמונות, המתבטאות בצורת חיים חברתית ופוליטית כהשקפת עולם. אחת הזכויות הפונדמנטליות והעיקריות היא הזכות לפרטיות. הזכות לפרטיות היא אחת מהזכויות הטבעיות שמבוססות על הכבוד והחירות להן זכאי כל אדם. עד המהפכה החוקתית הוכרה הזכות לפרטיות בחוק הגנת הפרטיות, אולם עתה היא זוכה להגנה נורמטיבית חוקתית שמעוגת בסעיף 7 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. יחד עם זאת, הזכות לפרטיות אינה הזכות החוקתית היחידה במשפט הישראלי. בשלטון דמוקרטי אין זכויות אבסולוטיות ובלתי מוגבלות. אף הזכות לקניין הוכרה כנורמה קונסטיטוציונית בעלת מעמד חוקתי קולוסלי במשפט הישראלי.

אפוא, בעבודה דנא אעסוק בזעיר אנפין בגין שתי הזכויות לעיל ואיזונם, כאשר מחד זכותו הקניינית הפררוגטיבה הניהולית של המעסיק שמעוגנת בסעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ומאידך זכותו של העובד לפרטיות ולצנעת הפרט.

את נושא העבודה בחרתי מתוך מטרה להגיע להכרה, הבנה וסקרנות אינטלקטואלית, ביחס לסוגיות מציאותיות שעומדות על הפרק בחיי היום יום של כל עובד במדינת ישראל, וכיצד העובדים יכולים להתגונן אל מול המעביד בגין שמירה על פרטיותם.

אפוא, **שאלת המחקר בעבודתי** תעמוד על האינטראקציה בין הזכות לפרטיות של עובדים בעבודה, לבין הזכות הקניינית של המעביד, וכיצד שתי הזכויות הללו, מגיעות לנקודת איזון ע"י ביה"ד לעבודה, כאשר עסקינן בקריאת דואר אלקטרוני של עובדים ומצלמות מעקב בעבודה.

משכך, **בפרק א'** של העבודה אעסוק בהיקפה של הזכות לפרטיות במדינת ישראל. תחילה אעמוד על המקור הנורמטיבי לפרטיות בדין הישראלי. ולאחריה אבחן את היקפה של הזכות לפרטיות ביחסה לעובדים.

בפרק ב' של העבודה אעמוד על זכותו הקניינית והפררוגטיבה הניהולית של המעסיק, תחילה נעמוד על המקורות הנורמטיביים בגין זכויותיו של המעביד, ולאחר מכן, על סוגיות וקושיית ביחס לקדמה וניסיונות המעסיק לפקח על עובדיו.

בחלקה השלישי של העבודה אעמוד על ליבת ההתנגשות בין שני הערכים הללו. כאשר נעמוד על פסיקה ודוגמאות בהם ישנה התנגשות חזיתית בין שתי הזכויות בכלל, ועל קריאת דואר אלקטרוני של עובדים ומצלמות מעקב בעבודה בפרט. וכמו כן נראה כיצד בית הדין מגיע לנקודת איזון ביחס לזכותו הקניינית של המעסיק, ומאידך לבין הזכות לפרטיות של העובד.

כאמור בעבודה זו אין יומרה למצות את הדיון במכלול השאלות הקשורות בסוגיית הפרטיות במקום העבודה, קצר המצע מהשתרע. אפוא, עבודתי לא תכלול את הסוגיות ביחס לשאלות קונסטיטוציוניות, מוסריות, פילוסופיות, פגיעה בזכויות ואינטרסים אחרים אל מול הפגיעה בזכות לפרטיות. אלא עבודה דנא עוסקת באיזון בין שתי הזכויות כל אימת שעסקינן בקריאת דואר אלקטרוני של עובדים ומצלמות מעקב בעבודה גרידא.

2. פרק א': הזכות לפרטיות בעבודה.

מאז דברי הימים, הייתה תפיסה אוניברסלית-אינהרנטית בגין הזכות לפרטיות, שמבוססת על אחת הזכויות הטבעיות של כבוד וחירות שלהם זכאי כל אדם. הזכות לפרטיות "היא אחת החירויות המעצבות את אופיו של המשטר בישראל כמשטר דמוקרטי"¹. ושורשיה נעוצים עוד מבראשית המורשת היהודית². על פניו, פרשנותה המילולית והיקפה של הזכות לפרטיות פשיטא, יחד עם זאת, קיים קושי להגדירה ולקבוע את היקפה אף ביחס לזכויות אחרות שמתנגשות עמה. על פי דו"ח ועדת כהן, לא ניתן להגדיר את המונח פרטיות, יחד עם זאת, היא קבעה שהזכות לפרטיות היא " לגבי אותם עניינים של הפרט, אשר על פי מוסכמות חברתיות זכאי הפרט לשמרם לעצמו מבלי שזולתנו ייתן להם פומבי ללא הסכמתו"³. בישום ההגנה על הפרטיות הוועדה התייחסה למספר תחומים כגון: אי חדירה לתחום הפרט, איסור פרסום מידע כוזב או מביך, אוטונומיה אישית וכיוצא בזה. כיום, ההגדרה המקובלת ביותר בעולם לפרטיות היא של וורן (Warren) וברנדיס (Brandeis) אשר גורסים שהזכות לפרטיות היא הזכות להיות לבד (The right to be let alone)⁴.

אליבא דיעל און במאמרה על הגדרת הזכות לפרטיות:

"הזכות לפרטיות היא זכותנו לשמור על מתחם סביבנו, הכולל את כל אותם דברים שהם חלק מאיתנו, כגון הגוף, הבית, המחשבות, הרגשות, הסודות והזהות. הזכות לפרטיות מקנה לנו את היכולת לבחור לאילו חלקים במתחם זה ניתן גישה לאחרים, ולשלוט על היקף, אופן ועיתוי השימוש באותם חלקים שבחרנו לחשוף."⁵

הלכה למעשה, הזכות לפרטיות מגלמת בתוכה את האינטרס שעל האדם לא להיות מוטרד מצנעת חייו על-יד כל מאן דהוא. כיום במדינת ישראל הזכות לפרטיות הינה זכות חוקתית שמעוגנת בסעיף 7 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו⁶. אולם, עוד בטרם נחקק חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, הזכות לפרטיות עוגנה בחוק הגנת הפרטיות⁷ אשר קובעת את העיקרון המנחה לפיו "לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו וללא הסכמתו"⁸. החוק למעשה אינו מגדיר את המונח פרטיות, יחד עם זאת, הוא מונה מקרים אשר פוגעים למעשה בפרטיותו של האדם. ואף קובע שכל אימת שבוצעה פגיעה בפרטיותו של אדם, היא מהווה עוולה אזרחית ו/או עבירה פלילית. על פי הוראת סעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות, פגיעה בפרטיות היא אחת מ-11 המקרים הללו וזה לשונה:

1. בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת.
2. האזנה האסורה על פי חוק.

¹ ע"פ 5026/97 ג'ק גלעם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.06.1999)

² ד"נ 9/83 בית הדין הצבאי לעירעורים נ' משה ועקנין פ"ד מב(3) 837, (1988) עמוד 853.

³ דו"ח ועדת כהן הכינה את התשתית של חוק הגנת הפרטיות בישראל. ראה: "דין וחשבון הוועדה להגנה בפני פגיעה בצנעת הפרט", ספר יצחק כהן (תשמ"ט) 87.

⁴ Samual D. Warren (and) D Brandess. "The Right to Privacy" 4 Herv. L. REV. 193 (1890)

⁵ יעל און ואח', פרטיות בסביבה דיגיטלית (המרכז למשפט וטכנולוגיה, (עורכים: ניבה אלקין-קורן, מיכאל בירנהק, 2005)

⁶ ראה סעיף 7 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. פרטיות וצנעת הפרט.

(א) כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.

(ב) אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.

(ג) אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.

(ד) אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.

⁷ חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א 1981.

⁸ ראה הוראת סעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות.